

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 6, Issue 1, March 2018, p. 184-197

Received	Reviewed	Published	Doi Number
28.11.2018	06.02.2018	30.03.2018	10.18298/ijlet.2378

The Understanding of Listening Assisted By Visual Material Support in Foreign Language Teaching

Füsun ŞAVLI¹ & Selin ÖZDEMİR²

ABSTRACT

Use of visual materials in foreign language teaching of children has a very important role to enhance children in terms of keeping children's learning longer in memory, improve their creativity, and increase their attention of the foreign language. The applications of vocal reading activities for children in kindergartens are crucial acquire native language as well as teaching foreign language. In this respect, the aim of our research is to figure out the effect of vocal reading activities by supporting visual reading material on the children's reading comprehension skills. In this research, using qualitative research method case study, "Ataşehir SU Kindergarten" was conducted with 22 children in two classes consisting of children in the group of age4-5 age and some of these children were enriched with visual materials and others did reading activities. In the end of this experiment, both groups were involved in the activities which was related to the stories and songs and these activities were evaluated and compared. According to evidence, it is found that the children which were in the experimental group and using the visual material can understand data which they read more easily compared with the children in the control group.

Key words: Pre-school, foreign language teaching, visual material, reading, listening and understanding skills.

Görsel Materyal Destekli Dinlediğini Anlama Yetisinin Yabancı Dil Öğretimindeki Yeri

ÖZET

Çocuklara yabancı dil öğretiminde görsel materyal kullanımı; çocukların öğrendiklerini daha uzun süre hafızada tutabilmeleri, yaratıcılarını geliştirebilmeleri ve yabancı dile karşı ilgilerinin artması açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Anaokullarında çocuklara uygulanan görsel materyal destekli okuma etkinlikleri gerek ana dil edinimi gerekse yabancı dil öğretimi açısından büyük önem taşır. Bu doğrultuda araştırmamızın amacı, çocuklara yapılan görsel materyal destekli okuma etkinliklerinin çocukların anlama becerisi üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılarak yapılan bu araştırmada "Ataşehir Su Anaokulu" 4-5 yaş grubundaki çocuklardan oluşan iki sınıftaki 22 çocukla bir çalışma yapılmış ve bu çocukların bir kısmına görsel materyallerle zenginleştirilmiş sesli okuma, diğer gruba ise sadece okuma etkinlikleri yapılmıştır. Uygulama sonucunda her iki gruba okunan hikâyeler ve dinletilen şarkılar ile ilgili çocuklara etkinlikler yapılmıştır. Yapılan etkinliklerin sonuçları iki grup (kontrol grubu ve deney grubu) açısından değerlendirilip, karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda görsel materyal kullanılan deney grubundaki çocukların kontrol grubundaki çocuklara göre okunan metni daha kolay anladıkları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, yabancı dil öğretimi, görsel materyal, sesli okuma, dinleme ve anlama becerisi.

¹ Assoc. Prof. Dr., Marmara University, fsavli@marmara.edu.tr

² Teacher, MEB, ozdemirselin@gmail.com

1. Giriş

Günümüz şartlarında bir ya da daha fazla yabancı dil bilmek her yaştan insan için bir gereksinimdir. Dil öğrenmenin ihtiyaç hâlini aldığı günümüzde, bir dil ne kadar erken yaşta öğrenilirse bireyin o dilde sahip olacağı yeterlik düzeyi de o oranda artacaktır. Bu konuda farklı görüşler olmasına rağmen, erken yaşta yabancı dil öğretiminin çocukların sadece dilsel açıdan değil bilişsel ve sosyokültürel açılardan da gelişimlerine katkı sağladığı kabul edilmektedir. Kıran (2008: 1) bu konudaki görüşünü şu şekilde ifade etmektedir: “Yaşamın ilk yıllarında alınan eğitimin ve geçirilen deneyimlerin çocuğun gelişiminde önemi büyüktür. Bu dönem, zihinsel gelişimle paralellik gösteren dil gelişiminde de önemli bir yere sahiptir.”

Dil öğretiminin amaçlarından biri de okuduğunu anlamadır. Çocukların okuma metinleriyle tanışmaları yetişkinlerin onlara okuduğu hikâye ya da masallar yardımı ile başlar. Bu yazınsal metinlere çoğu zaman görsel bir imaj da eşlik eder. Ana dili ediniminde olduğu gibi yabancı dil öğretiminde de öğretmenler tarafından yapılan okuma çalışmaları, öğrenilen dilin gelişmesi açısından fazlasıyla önem taşır. Özellikle de hikâye ve masallar içerdikleri zengin kelime dağarcığı açısından çocuklar için bir hazinedir. Böylece kelime dağarcığı zenginleşen çocuk çevresi ile daha iyi iletişim kurar. Ayrıca bu durum çocuğun kendini fiziksel ve zihinsel olarak geliştirmesine de olanak tanır. Çünkü çocuk çevresi ile iletişim kurdukça hem fiziksel ihtiyaçlarını daha rahat karşılayabilir hem de dili zenginleşir, bu da çocuğun zihinsel olarak gelişimini destekler. Sosyal yapılandırmacılık kuramının öncüsü olan Vygotski bu konudaki görüşünü şu şekilde ifade eder: “çocuğun kendini fiziksel ve zihinsel olarak geliştirmesi için öncelikli olarak sosyalleşmeye ihtiyacı vardır.” (1997: 111).

Çocuklara yabancı dil öğretiminde görsel materyal kullanımı, çocukların öğrendiklerini daha uzun süre hafızada tutabilmeleri, yaratıcılıklarını geliştirebilmeleri ve yabancı dile karşı ilgilerinin artması açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Çünkü bir metin görsel olarak ne kadar zengin olursa çocuğun anlaması da o kadar kolay olur.

Anaokullarında çocuklara uygulanan sesli okuma etkinlikleri gerek ana dili edinimi gerekse yabancı dil öğretimi açısından büyük önem taşır. Ancak sesli okuma etkinliklerinde çoğu zaman çocuklar dinlediklerini anlamada sıkıntı yaşamaktadırlar. Oysa yabancı dil öğretiminde dinleme ve dinlediğini anlama yetisi, görsel materyallerin etkili kullanımıyla artırılabilir. Özellikle görsel materyallerle desteklenen bir metin çocukların daha fazla dikkatini çeker, metni anlamalarını kolaylaştırarak motivasyonlarını önemli ölçüde artırır. Ayrıca, görsel materyaller çocuğun dil becerilerinin gelişmesinde de önemli bir etkidir.

2. Erken Çocukluk Dönemi

2.1. Erken Çocukluk Döneminin Tanımı ve Önemi

Erken çocukluk dönemi; çocuğun doğumundan temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların sonraki yaşamlarında önemli rol oynayan bedensel, psikomotor, sosyal, duygusal, zihinsel ve dilsel gelişimlerinin büyük ölçüde şekillendiği dönemdir (MEB, 2011: 3). Erken çocukluk dönemi bireyin kişisel ve toplumsal gelişimi açısından son derece önemli bir süreç olduğu için bu dönem hem aileler hem de öğretmenler tarafından ciddiye alınmalıdır. Bu dönemdeki öğrenme etkinlikleri, “beyin gelişiminin ve sinaptik bağlantıların kurulma oranının en yoğun ve hızlı

yaşandığı dönem” (MEB, 2013: 12) olması bakımından oldukça önem taşımaktadır. Özellikle de “erken çocukluk eğitimi, çocuğun çevresindeki kişilerle sağlıklı iletişim kurmasına, duygu ve düşüncelerini karşısındakine rahatlıkla ifade edebilmesine fırsat vererek dil becerilerini geliştirir.” (MEB, 2011: 4). Bu dönem, çocukların kişisel ve toplumsal gelişimlerinin yanı sıra dilsel gelişimleri açısından da son derece önemlidir. Bu durum ana dili dışında bir yabancı dili daha kolay ve etkili bir şekilde öğrenmelerine de yardımcı olur. Çünkü “erken çocukluk eğitimi alan çocukların ana dilini ve ikinci bir yabancı dili öğrenme düzeyleri, okul öncesi eğitim almayanlara göre daha yüksektir.” (MEB, 2011:5). Kıran’ın da (2008: 1) belirttiği üzere “okul öncesi dönem, çocuğun tüm gelişim alanlarının hızlı bir değişim ve gelişim içinde olduğu yılları kapsamaktadır. Çocukların bu dönemdeki öğrenme yaşantıları, daha sonra edineceği becerilere bir temel hazırlamaktadır. Bu bağlamda, 0-6 yaşlar gelişimin kritik yıllarını ifade etmektedir.”.

2.2. Okul Öncesi Eğitim Programının Önemi ve Temel Amaçları

Okul öncesi dönem çocukların bilişsel, dilsel, duygusal ve sosyal açılarından hızla geliştikleri bir dönemdir. Özellikle bu dönemde çocukların çok hızlı bir şekilde büyüdükleri, çevrelerine ve öğrenmeye duyarlı oldukları yapılan araştırmalarla da kanıtlanmıştır. “Araştırmalar, yetişkinlerle karşılaştırıldığında, fiziksel gelişmelerine koşut olarak çocukların beyinlerinin de çok hızlı geliştiğini, hızlı çalıştığını ve beyin kapasitelerinin çok yüksek olduğunu ortaya koymuştur.” (Dellal 2011: 31). Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından 2013 yılında güncellenen Okul Öncesi Eğitim Programı, çocukların gelişim düzeylerine ve özelliklerine dayanan ve bu anlamda, bütün gelişim alanlarının geliştirilmesini esas alan “gelişimsel” bir programdır. Yaklaşım olarak “sarmal” özellik gösteren bu program, model olarak “eklektik”tir. Programda, “kazanım” ve “gösterge”ler temel alınmıştır.” (MEB, 2013: 14). Program 36-48, 48-60, 60-72 aylık olmak üzere üç farklı yaş grubunun bilişsel, dilsel, sosyal, duygusal ve motor gelişimleri ile özbakım becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

2.3. Okul Öncesinde Yabancı Dil Öğretimi

Edelenbos, Johnstone ve Kubanek’in (2006) belirttiği üzere “Okul öncesinde ve ilköğretimin birinci kademesinde yabancı dil öğretimi, öğrencilerde olumlu tutum geliştirmesi açısından oldukça önemlidir.” (aktaran Şad ve Karaova, 2015: 67). Normal gelişim koşullarında beş yaşındaki bir çocuk ana diline ilişkin sözlü iletişim becerisini edinmiş bulunmaktadır, dolayısıyla okul öncesi dönem ikinci bir dilin sözlü dil becerisinin kazandırılması açısından son derece elverişli bir dönemdir. “Bu dönemde yapılacak yoğunlaştırılmış dil öğretimi hedef dilin kalıcı bir biçimde özellikle sözlü dil boyutuyla edinilmesinde son derece elverişli bir ortam sunmaktadır.” (Kara, 2004: 306). Özellikle de dil öğretimine ne kadar erken başlanırsa o kadar avantajlı olacağı düşüncesi birçok kuramcı tarafından doğrulanmıştır. Krashen’e göre “Çocuklar ikinci bir yabancı dili yetişkinlerden daha iyi öğrenirler.” (1982: 161). Bruer’ye göre ise “ikinci bir yabancı dil öğrenmek için en uygun yaş aralığı, beynin fizyolojisiyle bağlantılı olarak 4 ile 10 yaş arasındadır.” (2002: 171). Bu düşünce ilk olarak 1967 yılında Lenneberg tarafından “Kritik Dönem Hipotezi”yle ortaya atılmıştır. (Klein, 1989: 9-10) “Yapılan araştırmalar çocukların özellikle telaffuz konusunda yetişkinlere nazaran daha avantajlı olduğunu belirlemiştir.” (Bekleyen, 2016: 5). Gelişim aşamasındaki çocukların işitsel organları yetişkinlere oranla çok daha esnek bir yapıya sahip olduğu için, çocuklar duydukları sesleri çok daha kolay ayırt edebilir ve sesletebilirler. Oysa yetişkinler için telaffuz, yabancı dil öğreniminde önemli bir

sorun oluşturmaktadır. Yetişkinlerin ilk edindikleri/öğrendikleri dil veya dillerin sesletim özellikleri geç bir süreçte öğrendikleri yabancı dili genelde olumsuz yönde etkiler. Bu bakımdan okul öncesi dönemde başlayan yabancı dil eğitimi, diğer avantajları yanında telaffuz konusunda da ciddi bir olumlu etkiye sahiptir.

2.4. Görsel Materyal Destekli Dinlediğini Anlama Yetisinin Yabancı Dil Öğretimindeki Yeri

Yabancı dil öğretiminde öğrencilere kazandırılması gereken dört temel beceri sırasıyla dinleme/dinlediğini anlama, konuşma, okuma/okuduğunu anlama ve yazma olarak belirlenmiştir. Özellikle de dinleme/dinlediğini anlama becerisi bu beceriler arasında ilk sırada öğretilmesi gereken ve en zor öğrenilen bir beceridir. Bunun temel nedenlerinden birisi de dinleme becerisinin bireyin dışında gerçekleşen ve konuşucuya dayanan bir beceri olmasıdır. Dinleme becerisinin öğrenilmesindeki zorluğu Porcher ve Groux (1998: 85) şu şekilde ifade etmektedirler: “Ana dilinde olduğu gibi yabancı dilde de bir sözceyi anlamak, kendinden farklı bir konuşucunun ritmine, insiyatifine ve konuşmanın örtüklük ve ima derecelerine hâkim olmayı gerektirir.”

Dinleme becerisi ana dili ediniminde de ilk sırada yer alır. Araştırmalar, “yeni doğan bebeklerin duyma yetisinin oldukça güçlü olduğunu, bebeklerin seslere her zaman güçlü tepkiler verdiğini ortaya koymuştur.” (Dellal, 2011: 123). Ana dili edinimiyle başlayan bu süreç yabancı dil öğretimine de aynen yansımakta ve ilk olarak dinleme becerisi öğretilmektedir. Özellikle çocuklar yabancı dil öğreniminde önce hedef dilin ses özelliklerini tanımalı daha sonra onları anlamlandırabilmelidir. “Dinleme öğretiminde amaç, öğrencilere hedef dildeki sesleri tanıtmak, bir bağlam içerisinde yer alan vurgulama ve tonlamaların neden olduğu anlam değişikliklerini fark ettirmek ve öğrencinin konuşmacıdan gelen iletiyi tam ve doğru olarak anlamasını sağlamaktır.” (Od, 2013: 505). Çocuklar, yetişkinlere nazaran sahip oldukları sesletim organlarının esnek yapısından dolayı duydukları sesleri kolay bir şekilde telaffuz etme yeteneğine de sahiptirler. Bu da erken yaşta yabancı dil öğrenmeye başlayan çocukların ana dili konuşucularının sahip olduğu vurgu özelliklerini kavramalarına ve geliştirmelerine yardımcı olur.

“Küçük yaşlardan itibaren çocuklar, özellikle kitaplarla yakından ilgilenmektedir, ayrıca resimlerine bakarak hikâyeye anlatmaya isteklidirler.” (Kandır, 2010: 73). Edebî bir tür olarak hikâyeyi Özdemir (1996: 270) “yaşanmış ya da yaşanması mümkün olan olayları, durumları ilgi çekici biçimde anlatan, okuyucuda heyecan ya da hoşlanma duygusu uyandıran yazılar” şeklinde tanımlamıştır. Hikâyeye anlatım yöntemi, özellikle çocukların kendilerini ifade etmelerine imkân vererek konuşma becerilerinin de gelişmesine yardımcı olan etkili yöntemlerden biridir. “Hikâyeler çocuklar için çekici özelliklere sahip, olayları uygun bir şekilde sıralayan ve hareket içeren anlatımlardır. Hikâyeye anlatılırken farklı tonlamalara yer verilmeli, yüz ve vücut kullanılarak anlam pekiştirilmeye çalışılmalı ve en etkileyici kelimeler seçilmelidir.” (Akyol, 2010: 24). Özellikle “çocukların görsel materyallere olan ilgisi nedeniyle hedeflenen yaş grubu ne kadar küçükse hikâyelerde o kadar fazla görsel bulunmalıdır.” (Bekleyen, 2016: 113). Çünkü yabancı dil eğitiminde görsel materyal kullanımı mesajın daha etkili bir şekilde iletilmesi açısından önemli bir yere sahiptir. Canut ve Leclaire-Halté’e göre (2009: 3) “Görsel destekli metinler yardımı ile çocuklar dinledikleri bir parçayı daha iyi anlar ve yorumlarlar.” Özellikle de görsel materyal kullanımı, öğretmenlerin ana dilini kullanmaya gerek duymadan çocukların metni daha iyi anlamalarına yardımcı olmaktadır. Ayrıca “kitaplardaki görseller, dinlerken zihinsel imaj (şekil) oluşturamayan çocuklar açısından oldukça önemlidir.” (Akyol, 2010: 137).

3. Yöntem

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın temel amacı, okul öncesi dönemde 4-5 yaş grubunda yabancı dil eğitimi alan çocukların dinlediğini anlama becerisini geliştirmede kullanılan metinlerin görsel materyalle desteklenerek bu beceriyi artırmadaki etkisini araştırmaktır.

Bu temel amaç doğrultusunda çalışmada yanıtlanmaya çalışılan sorular şunlardır:

- Görsel destek olmadan yapılan okumanın dinlediğini anlama becerisine katkısı nedir?
- Görsel materyal kullanılarak yapılan okumanın dinlediğini anlama becerisine katkısı nedir?
- Görsel materyal kullanılarak ve kullanılmadan yapılan dinlediğini anlama etkinliklerinde öğrenci başarıları arasında fark var mıdır?

Model

Nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı bu çalışmada durum çalışması deseni kullanılmış ve gözlemler sonucunda uygulamanın yapıldığı kontrol grubu ve deney grubu ile ilgili bilgiler değerlendirilip analiz edilmiştir. Durum çalışmasının amacı "bir veya birkaç durumu kendi sınırlar içinde (ortam, zaman, vb.) bütüncül olarak analiz etme" dir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 85). Nitel veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenerek görsel materyal kullanımının yabancı dil öğretiminde dinlediğini anlama üzerindeki etkisi incelenmiştir. İçerik analizinde verilerin açıklanmasını sağlayan kavramlara ve ilişkilere ulaşmak amaçlanmaktadır. İçerik analiziyle veriler tanımlanır ve derinlemesine bir inceleme süreci gerçekleştirilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Çalışma Grubu

Araştırmada "Ataşehir Su Anaokulu"nda okuyan 4-5 yaş grubundaki 22 çocuk, çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılarak yapılan bu çalışmada "Ataşehir Su Anaokulu" 4-5 yaş grubundaki çocuklardan oluşan iki sınıftaki 22 çocukla bir çalışma yapılmış ve deney grubunu oluşturan 11 çocuğa görsel materyallerle zenginleştirilmiş sesli okuma, 11 öğrenciden oluşan kontrol grubuna ise sadece okuma etkinlikleri yapılmıştır. Gözlemler sonucunda uygulamanın yapıldığı kontrol grubu ve deney grubu ile ilgili bilgiler değerlendirilip analiz edilmiştir.

Araştırma kapsamında çocuklar ile yapılan uygulamada 3 adet metin kullanılmıştır. Bu metinlerden ikisi kısa hikâye olup, bir tanesi şarkıdır. İlk uygulama 01.03.2017-08.03.2017 tarihleri arasında bir şarkıyla yapılmıştır. Şarkı, yer-yön zarfları olan "In front of, behind, between" adlı İngilizce bir şarkıdır.

Şarkı aşağıdaki sözlerden oluşmaktadır:

"In front of, behind, between...

Where is the dog?

In front of the house.

Where is the duck?

Behind the fence.

Where is the mouse?

Between the trees.

In front of, behind, between...

Where is the frog?

In front of the shoe.

Where is the goat?

Behind the truck.

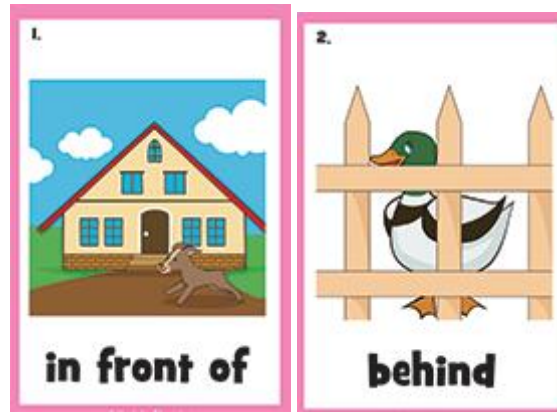
Where is the ant?

Between the rocks.

In front of behind between...."

Şarkıda yer alan yer-yön zarflarının anlaşılmasını kolaylaştırmak için çocuklara şarkı dinletilirken bu ifadelerin yer aldığı sözler görsel materyallerle desteklenmiştir. Örneğin "[The dog] in front of the house" ifadesini anlamalarını sağlamak amacıyla evin önünde duran bir köpek, "[The duck] behind the fence" cümlesi söylenildiği zaman çitin arkasında bir ördek aşağıdaki görseller aracılığıyla çocuklara gösterilmiştir. Şarkı da yer alan diğer sözler için de aynı şekilde görseller tasarlanmıştır. Görsellerle somutlaştırılmış şarkı bir hafta süre ile deney grubuna dinletilmiş, kontrol grubuna ise görsel olmadan dinletilmiştir.

Şarkıda yer alan yer-yön zarflarının anlaşılmasını kolaylaştırmak için çocuklara şarkı dinletilirken bu ifadelerin yer aldığı kelimeler görsel materyallerle aşağıda gösterildiği gibi desteklenmiştir.

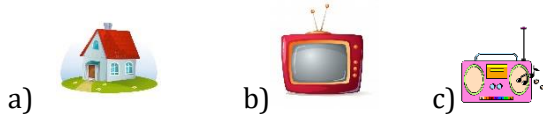

Ayrıca çocuklara aşağıdaki örneklerde olduğu gibi şarkı ile ilgili "Where is the dog?" ya da "Where is the duck?" gibi sorular sorulmuş ve bu soruların çocuklar tarafından cevaplanması istenmiştir. Örneğin; birinci soruya bir köpek resmi konmuş ve alt kısımdaki a şıkkına ev, b şıkkına televizyon, c şıkkına radyo resimleri konmuştur. Sorular iki gruba da ayrı ayrı sorularak sonuçları değerlendirilmiştir.

Örneğin:

Where is the dog?

İkinci uygulama, 14.03.2017-20.03.2017 tarihleri arasında çocuklara okunan “Kelly’s Kite” isimli kısa bir hikâyeye yapılmıştır.

Hikâye şu şekildedir:

“Kelly went to the park to fly her kite. Her kite went high up in the sky. She held on to the string. The wind blew and blew. Kelly let go of her string and her kite flew away. She looked for her kite everywhere. Where could her kite be?”

“Kelly’s Kite” adlı hikâyenin çocuklar tarafından daha kolay anlaşılmasını sağlamak amacıyla hikâyede yer alan ifadeler öğretmen tarafından hazırlanmış aşağıda yer alan görseller aracılığıyla çocuklara aktarılmıştır. “Kelly went to the park to fly her kite” cümlesi için uçurtması ile parka giden bir kız görseli, “Her kite went high up in the sky” cümlesi için uçurtması havada süzülen bir kız görseli, “The wind blew and blew” cümlesi için ise ağzından hava üfleyen kızgın bir bulut görseli gösterilmiştir.

Kelly went to the park to fly her kite.

Her kite went high up in the sky.

The wind blew and blew.

1. gün, hikâye okunduktan sonra çocuklara "Hikâyeden ne anladınız?", "Hikâyedeki kızın adı neydi?", "Hikâyeye nerede geçiyor?", "Hava nasıldı?", "Kızın uçurtmasına ne oldu?" gibi sorular sorulmuştur.

2. gün, hikâyeye tekrar okunarak çocuklara akıllarında kalan kelimelerin neler olduğu sorulmuştur.

3. gün, hikâyeye ile ilgili resimli beş sorudan oluşan bir uygulama kâğıdı verilmiş ve soruları cevaplamaları istenmiştir.

Birinci soru için bir uçurtma resmi konulmuş ve kızın uçurtmayı nerede uçurduğu sorulmuştur. Şıklarda ise a) ev resmi b) orman resmi c) park resmi konmuş ve doğru olanı işaretlemeleri istenmiştir. Sorulan diğer sorular da örnekte olduğu gibi tasarlanmış ve uygulanmıştır.

Örneğin:

Where she flies her kite?

4. gün, hikâyeye kronolojik sıraya dizdirilmiştir. Hikâyenin resimleri karışık olarak sıralanmış ve çocuklardan hikâyeyi doğru bir şekilde sıralamaları istenmiştir.

5. gün, çocuklardan hikâyeden akıllarında kalan kısımları İngilizce birkaç cümle ile söylemeleri istenmiştir.

6. gün, hikâye çocuklara sadece okunmuştur.

7. gün, hikâye okunmadan akıllarında kalanları resmetmeleri istenmiştir.

Üçüncü uygulama 29.03.2017-06.04.2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Okunan metin "Brooke's Day" adında kısa bir hikâyedir. Hikâye metni şu şekildedir:

"Today, Brooke went fishing with her dad. On the way to the pond, they saw a woodpecker. When they got there, they read books and ate cookies. 'These taste good!' said Brooke. 'Now let's go fishing!' said Dad. Brooke hooked bait onto her rod. Brooke's rod shook and shook. 'Look at what i caught!' yelled Brooke. 'Let's go cook it!' said Dad."

Hikâye önceki uygulamalarda olduğu gibi görsele aktarılmıştır. Örneğin "Today, Brooke went fishing with her dad" cümlesi için "babası ile balık tutan bir çocuk" görseli gösterilmiştir. "On the way to the pond, they saw a woodpecker" cümlesi okunurken "bir köprü" resmi ile "ağaçta duran bir ağaçkakan" resmi gösterilmiştir. Hikâyenin geri kalanı aynı şekilde görsellere aktarılmıştır.

Örneğin:

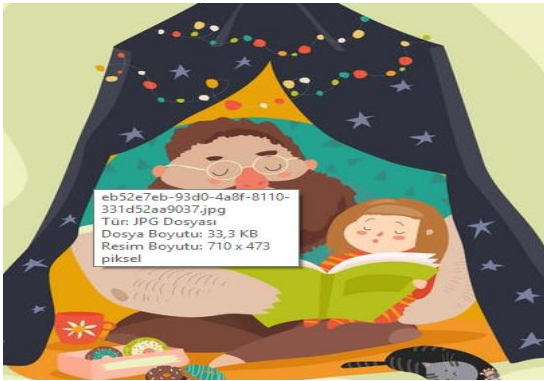
Today, Brooke went fishing with her dad.

On the way to the pond,

They saw a woodpecker.

When they got there, they read books and ate cookies.

1. gün, hikâye okunmuş ve çocuklara ne anladıkları sorulmuştur.
2. gün, çocuklardan akıllarında kalan kelimelerin neler olduğunu söylemeleri istenmiştir.
3. gün, metin ile ilgili sorular sorulmuştur.
4. gün, hikâye görsel olarak karışık olarak tahtada sıralanmış ve her bir öğrenciden tahtaya gelip hikâyeyi doğru sıralaması istenmiştir.
5. gün, hikâye çocuklara sadece okunmuştur.
6. gün, çocuklardan hikâyedeki bir kareyi hareketler yolu ile arkadaşlarına anlatmaları ve arkadaşlarından hikâyenin hangi bölümünü yaptığını tahmin etmeleri istenmiştir.
7. gün, çocuklardan hikâyeden akıllarında kalan bir kareyi çizip birkaç cümle ile anlatmaları istenmiştir.

4. Bulgular

Yapılan gözlemler sonucunda 01.03.2017-08.03.2017 tarihleri arasında uygulanan şarkı birinci haftanın sonunda deney grubu tarafından hatasız olarak söylenmiştir. Buna ek olarak deney grubunun, şarkının içinde geçen kelimeleri öğrendiği gözlemlenmiştir; fakat kontrol grubundaki çocuklar şarkıyı söylerken zorlanmışlardır. Ayrıca, deney grubundaki ve kontrol grubundaki çocuklara şarkı ile ilgili 5 soru sorulmuş, deney grubundaki çocuklar sorulara doğru cevaplar verirken kontrol grubundaki çocuklar soruları cevaplamada zorlanmışlardır. 11 çocuktan ortalama sadece 3 çocuk sorulara doğru cevaplar vermiştir.

14.03.2017-20.03.2017 tarihleri arasında uygulanan "Kelly's Kite" adlı hikâyenin sonucunda kontrol grubundaki çocukların etkinlikleri yaparken sorun yaşadıkları fakat deney grubundaki çocukların etkinliklerde başarılı olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca deney grubundaki çocuklar dinlediklerini kolaylıkla anlamış buna ek olarak yeni kelimeler de öğrenmişlerdir.

29.03.2017-06.04.2017 tarihleri arasında uygulanan "Brooke's Day" adlı hikâye sonucunda yine aynı sonuçlar elde edilmiştir. Deney grubu etkinlikleri başarı ile gerçekleştirmiş ama kontrol grubu etkinliklerde zorlanmış ve dinlediklerini anlamada sorun yaşamıştır.

Tablo 1: Soruların denek grubu ve kontrol gurubu tarafından cevaplanma oranları

Sorular	Görsel Materyal Destekli Dinleme (Kontrol Grubu)	Görsel Materyal Desteksiz Dinleme (Deney Grubu)
Soru 1	%100	%30
Soru 2	%100	%30
Soru 3	%100	%30
Soru 4	%100	%30

Tablo 1'de yer alan verilere göre görsel materyal desteği ile dinleme çalışmasına katılan çocuklar anlamada %100 oranında bir başarıya sahipken, sadece okuma etkinliği yapılan 11 çocuktan sadece 3 tanesi okuma sonrası etkinliklerde başarılı olmuştur. Onların başarılı olma sebepleri ise soruların sorularındaki kelimeleri daha önceden bilmelerinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 2: Grupların Yeni Kelime Öğrenme Oranları

Kelimeler	Görsel Materyal Destekli Kontrol Grubu	Görsel Materyal Desteksiz Deney Grubu
House Fence Shoe Truck Rock Dad Fishing Cookie Sky	Kontrol grubundaki çocuklar parçada ya da şarkıda geçen ek kelimeleri rahatlıkla öğrenmişlerdir. Okuma alıştırmaları yapılırken kartta "ev" gördükleri zaman "house" demişlerdir. Başka bir alıştırma sırasında okunan metinlerdeki kelimeleri kolayca anlayabildikleri ve öğrenmelerinin kalıcı olduğu saptanmıştır.	Deney grubundaki çocuklara bakıldığında gösterilen kelimelerin birçoğunu (daha önce bildikleri dışında) öğrenemedikleri görülmüştür. Araştırmanın sonucunda deney grubundaki çocukların kelime hazinelerine yeni bir kelime katamadıkları gözlemlenmiştir.

Tablo 2’de yer alan bilgiler doğrultusunda görsel materyal kullanımının yabancı bir dili öğrenmede etkili bir yöntem olduğu söylenebilir. Dil öğreniminde kelime bilgisinin önemi tartışılmaz. Kelime bilgisi bir dilde iletişime geçmek için önemli bir araçtır. Bu çalışmada kelime bilgisi açısından yetersiz olan çocukların iletişime geçmede sorunlar yaşadığı gözlemlenmiştir. Oysaki küçük yaşta edinilen/öğrenilen kelimeler görsellerle desteklendiğinde çocuğun hafızasında yer eder; uzun süre orada saklanır ve kolay bir şekilde hatırlanır. Böylece öğretmen sınıfta kullandığı görsel materyaller aracılığıyla dil eğitiminin daha etkili olmasına katkıda bulunur.

Bu doğrultuda çalışmadan elde edilen bulgulara göre, deney grubundaki çocukların metinleri dinlerken kelime dağarcıklarının gelişmiş olduğu söylenebilir. Çocuklar farklı etkinlikler sayesinde metinlerde geçen kelimeleri öğrenmiş ve bu kelimeleri kelime dağarcıklarına eklemişlerdir. Özellikle çocuklara yabancı dilde yaptırılan etkinlikler, Millî Eğitim Bakanlığının “Okul Öncesi Eğitim Programı”nda 48-60 yaş grubunda yer alan çocukların “Kısa, basit öykülerle ilgili soruları yanıtlar” (2013: 24) dil gelişimi özelliğiyle son derece tutarlıdır. Ayrıca dil gelişim kazanımlarından olan 10. kazanım: “Görsel materyalleri okur.”(Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir. Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur.) ise bu yaş grubunda yer alan öğrencilere kazandırılması gereken kazanımlardandır. Deney grubunun gözlemlenmesinden elde edilen veriler, özellikle yapılan çalışmada yer alan etkinliklerin bu yaş grubundaki çocuklar tarafından yabancı dilde de son derece başarılı bir şekilde yapıldığını göstermektedir. Ayrıca deney grubundaki öğrencilerin etkinliklerde gösterdiği başarılar çocukların görsel materyaller yardımı ile dinledikleri bir metni daha iyi anladıklarını da kanıtlamaktadır. Diğer yandan, metinleri sadece dinleyerek anlamaya çalışan kontrol grubundaki çocukların dinledikleri parçaları anlamada zorlandıkları ve uygulanan etkinliklerde gereken başarı ve performansı gösteremedikleri söylenebilir.

Ayrıca bu alanda yazılan makaleler ve tezler incelendiğinde, görsel materyallerin dil öğretiminde önemli bir yer tuttuğu üzerinde durulmuştur. Barbari’nin 2012’de yayımlanan “*L’utilisation de l’image dans l’enseignement/l’apprentissage de l’expression orale en classe de fle*” adlı tezinde görsel materyallerin yabancı dil eğitiminde kullanılmasının anlamayı kolaylaştırdığı, dil becerilerini geliştirdiği, kelime hazinesini artırdığı, ve motivasyon üzerinde etkili olduğu savunulmuştur. F. Demougin’in 2012 tarihinde yayımlanan “*Image et classe de langue: quels chemins didactiques?*” adlı makalesinde de görsel materyallerin dil öğretimindeki göz ardı edilemeyecek faydaları üzerinde durulmuştur. Demougin tarafından görsel materyallerle okunan bir metnin yabancı dil öğrenenler tarafından daha kolay anlaşılacağı varsayılmıştır. Yine Bahloul ve Mahieddin’in 2016 yılında yayımlanan “*Le rôle de l’image dans les activités de la compréhension orale en classe de Fle*” adlı çalışmasında, dinlediğini anlama etkinliklerinde görsel materyallerin önemli bir etkisinin olduğu iddia edilmiştir. Bu çalışmaların bulguları ve sonuçları ile bizim yaptığımız çalışmanın bulgu ve sonuçları arasında, görsel materyallerin okuduğunu anlama üzerinde etkisinin bulunması bağlamında paralellik görülmüştür.

5. Sonuç

Yabancı dil öğretiminde geleneksel yöntemlerin yerini iletişimsel yöntemlerin almasıyla birlikte öğretmenler, öğretmen odaklı eğitimden öğrenci merkezli eğitime geçerek yabancı dil öğretiminde öğrencilerin ilgilerine, isteklerine hitap eden, motivasyonlarını artıran farklı materyaller kullanmaya başlamıştır. Kullanılan materyaller, öğrencilerin farklı bir dilde iletişime geçmesine ve yeni kültürler

tanınmasına fırsat vermiştir. Modern yöntemlerin yabancı dil eğitimine girmesiyle kullanılmaya başlanan materyaller arasında çocuklara yabancı dil öğretiminde kullanılan görseller önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca Howard Gardner'ın Çoklu Zeka Kuramı (1993) kapsamında her bireyin öğrenme özelliklerinin farklı olduğunu vurgulaması ve zeka kuramlarının çeşitliliği öğrenme ve öğretme sürecinde etkili olmuştur. Bu teori ile birlikte öğrenme sürecinde yer alan kişilerin kiminin izleyerek, kimlerinin de dinleyerek daha iyi öğrendiği ortaya çıkmıştır. Görsel materyaller yabancı dilin hafızaya daha kolay yerleşmesini sağlaması ve verilmek istenen bilgiyi daha kolay aktarmaya imkân tanınması nedeniyle yabancı dil öğretiminde sıklıkla kullanılan materyallerdendir. Özellikle, öğrencilerin görsel materyal yardımı ile dinleme becerilerinin, kelime dağarcıklarının ve anlama oranlarının yükseldiğini söylemek mümkündür. Çünkü çocuklar anlamada güçlük çektikleri bir metni görsel materyaller yardımıyla dinledikleri zaman, kelimeler ve görseller arasında bir bağ kurarak anlama seviyelerini artırmaktadır. Görsel materyaller, çocukların dinlediğini anlamasına yardımcı olur ve içinde görsel materyal bulunan bir metin çocukların dikkatini çeker, böylelikle görseller çocukların motivasyonunu da önemli ölçüde yükseltir. Bu sebeple, görsel materyaller doğru ve uygun yöntemlerle kullanılırsa çocuğun dil becerileri de bu bağlamda gelişebilir. Burada varılan sonuçlar bu konuya yönelik benzer çalışmalarda da geçerliliğini kanıtlamıştır. Danxin Liang'ın "The effect of english audio-visual materials on listening from perspective of schema theory" adlı çalışmasında "...görsel ve işitsel etkinliklerin birlikte kullanımı deney grubunun anlama derecelerinin artmasında işitsel etkinliklerden daha fazla etkili olmuştur" denilerek görsel materyal kullanımının yabancı dil öğrenmede önemli bir rol oynadığı belirtilmiştir. Abdullah Al Mamun (2014) "Effectiveness of audio-visual aids in language teaching in tertiary level" çalışmasında Gardner'ın çoklu zeka kuramında belirttiği "herkes farklı öğrenir; kimi dinleyerek kimi görerek" düşüncesinden hareket ederek görsellerin dil öğretiminde etkili bir yol olduğunu savunur. Özellikle de öğrencilerin gördüğü materyallerin yazılı materyallerden daha kolay anlaşıldığını ve hatırlandığını belirtir. Françoise Demougin'nin "Image et classe de langue: quels chemins didactiques?" adlı çalışmasında ise "... görsel materyaller yabancı dil öğrenenlere kelimelerin anlamlarına ulaşmada yardımcı olur" (2012: 107) diyerek yabancı bir dili öğrenmede fotoğraf, resim gibi görsel materyallerin kelimelerin anlaşılmasını kolaylaştırdığını ifade eder. Bu çalışmada ve bu konuya benzer yapılan çalışmalar yardımıyla görsellerin öğrenme ile iç içe ve ayrılmaz bir bütün olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Akyol, H. (2010). *Türkçe öğretim yöntemleri*, Ankara: Pegem.
- Al Mamun, A. (2014). *Effectiveness of audio-visual aids in language teaching in tertiary level*, BRAC Institute of Languages, Dhaka (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi)
- Bahloul, I.Mahieddine, Z. (2016). *Le rôle de l'image dans les activités de la compréhension orale en classe de Fle*, Université Larbi Tebessi Tebessa/ Faculté des lettres et des langues/ Département de Lettres et Langue Française, Algérie. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi)
- Barbari, S. (2012). *L'utilisation de l'image dans l'enseignement/ l'apprentissage de l'expression orale en classe de Fle*, Université Mohamed Kheider/ Faculté des Lettres et des Langues/ Département des langues étrangères, Biskra, Algérie. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi)
- Bekleyen, N. (2016). *Çocuklara yabancı dil öğretimi*, Ankara: Anı.
- Bruer, John T. (2002). *Tout est-il joué avant 3 ans?* Paris: Odile: Jacob.

- Canut, E., Leclaire-Halte, A. (2009). «L'élève et la lecture d'album. Quelle compréhension du texte et des images?», *Dyptique*, 17, 5-10.
- Dellal, N. A. (2011). Çocuklara yabancı dil eğitimi ve dil edinimi nedir? niçin? nasıl?, Çanakkale : Çanakkale Kitaplığı Akademi Yayın no 6.
- Demougin, F. (2012). «Image et classe de langue: quels chemins didactiques? », *Lingvarvm Arena*, Vol.3, Université Montpellier 3/ Montpellier 2, Iufm, 103-115.
- Gardner, H. (1993). *Multiple Intelligences: New horizons*, The USA, Basic Books.
- Günday, R. (2016). *Fransızca yabancı dil öğretim yöntemlerinde eğitsel ve özgün materyallerin kullanımı ve le point du Fle sitesi*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25/1 (375-389)
- Kandır, A., Özbey, S. ve İnal, G. (2010). *Okul öncesinde program (1) Kuramsal temeller*, İstanbul: Morpa.
- Kıran, S. (2008). *Okul öncesi çocuklarına yönelik hazırlanan masal ve öykü kitaplarında geçen iletişim engelleri*, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).
- Kara, Ş. (2004). «Ana dil edinimi ve erken yaşta yabancı dil öğretimi», *Eğitim Fakültesi Dergisi XVII* (2), 295-314.
- Klein. W. (1989). *L'acquisition de langue étrangère*,(traduction par C.Noyau) Paris: A.Colin.